

ATELIER PRO

OPDRACHTGEVER
case study

PROJECT TYPE
onderzoek

PROJECT STATUS
niet gerealiseerd

LOCATIE
Heerlen
Nederland

FUNCTIES
infrastructuur &
parkeren, prijsvraag

PERIODE
2014 - 2014

BEELD

PARKFIETSSTAD IBA PARKSTAD

In het kader van de IBA Parkstad heeft atelier PRO een onderzoeksvoorstel ingediend met de titel Parkfietsstad. Dit onderzoek richt zich op een incrementeel georganiseerde gebiedsontwikkeling die op basis van fietsmobiliteit gedurende de IBA aan betekenis moet gaan winnen en zo tot concrete fysiek projecten komt.

We beogen met dit project lokale kwaliteiten en IBA Parkstad projecten letterlijk met elkaar verbinden en beter zichtbaar maken door fietsroutes die aanhaken op de zuid Limburgse fietscultuur. Vanaf kleinschalig initiatief uit te bouwen tot betekenisvolle bruisende fietscentra. Kernwoorden: Leisure, hergebruik, herwaardering, bio-based, lokale empowerment, laagdrempelig.

Wat is IBA Parkstad?

Internationale Bau Ausstellung heeft haar oorsprong in begin 20e eeuw in Duitsland met vernieuwende ideeën over woning- en stedenbouw. Na een aantal IBA's bleef het fenomeen decennia lang in de lade liggen waarna de IBA Emscher Park (1989-1999) een succesvol fenomeen bleek te zijn in de revitalisatie van industrieel erfgoed in het Ruhrgebied. Sindsdien zijn er meerdere IBA's geweest en is IBA Parkstad de eerste IBA buiten Duitsland.

De Parkstadgemeenten (Heerlen, Maastricht, Sittard-Geleen, Veldhoven, Venlo, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal, Simpelveld, Nuth en Onderbanken) en de Provincie Limburg hebben in oktober 2013 besloten een IBA van start te laten gaan. IBA zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte projecten die duurzaam van betekenis zijn voor de ontwikkeling van een stad of gebied. IBA bouwt zelf niet, maar regelt processen. Het legt de basis voor een nieuwe oriëntatie op de toekomst waarin maatschappelijke veranderingen worden aangejaagd. Simpel gesteld, IBA draagt bij aan de verbetering van een stad of regio. IBA geeft een Aufschwung. In 2020 eindigt de IBA Parkstad periode met een tentoonstelling van de gerealiseerde projecten.

Voorstel attractie Parkfietsstad

Voor een buitenstaander is Zuid-Limburg goed bekend om de prachtige beklimmingsroutes zoals de befaamde Cauberg en de Eyserbosweg. Het hele jaar door stroomt het landschap vol met (rand-)stedelingen die de mooie vergezichten en markante dorpjes voorbij zoeven op de fiets. Deze, soms zelfs hinderlijke 'fietsinvasie' richt zich met name op het westelijke en zuidelijke deel van Limburg. In de Oostelijke mijnstreek zal onder invloed van regionale samenwerking en de Internationale Bauausstellung Parkstad een nieuw soort stad kunnen ontstaan. Een stedelijk landschap dat zichzelf weer opnieuw uitvindt. Een interessant landschap: een aaneenschakeling van mijn dorpjes, stukken stad, tastbare geschiedenis van prehistorische, Romeinen, Middeleeuwse burchten en carre-hoeves, nieuwe attracties en leisurecentra, natuur maar ook bijzondere plekken zoals de kwartszandmijnen die opeens bezoekbaar

ONTWERPTEAM

projectleider
Alex Letteboer

projectmedewerkers
Ioana Ailincăi, Naomi Schiphorst,
Pascale Leistra

ATELIER PRO

zijn. Dit nieuwe Post-industriële landschap moet door de overige Limburgers en Randstedelingen nog ontdekt worden.

Ga toch fietsen!

Wij stellen voor om deze zelfde fanatieke fietscultuur in te zetten in een gebied dat nog niet door de 'grote groep' is ontdekt. We zien een grote potentie in het aanleggen van een fijnmazig netwerk van fietsroutes die de IBA evenementen, projecten, het landschap en de lokale ondernemers letterlijk met elkaar verbind. Tijdens de IBA als 'verbindend' project en na de IBA als permanente ontsluiting van het schitterende diverse landschap. Nieuwe routes dus (gebruik makend ook van het bestaande netwerk) die oriëntatie en betekenis brengen en de aandacht voor IBA Parkstad als fietsgebied en aantrekkelijk leisure knooppunt, ver buiten de regio vergroot.

Interesse van buitenaf brengt vaak bij de bewoner een hernieuwde waardering en trots voor een gebied. De nieuwe routes die ontstaan brengen een sociale en economische impuls aan de regio.

Is de IBA succesvol dan zal de verbindende route aantrekkelijker worden. Wij gaan eerst uit van tijdelijk en geïmproviseerde voorzieningen die later steeds meer vaste vorm kunnen krijgen.

Regionale mobiliteit en netwerken verbeteren

Effectieve promotie van fietsroutes is een gezonde investering in de stad. Fietsers zijn aardiger dan automobilisten. De fietser is in de openbare ruimte in staat tot sociale interactie. Bovendien levert een goede route ook een structurele en duurzame verbetering van de locatie op. Een goed bezochte fietsroute brengt ruimte voor investeringen in verbeteringen.

Verbeteringen zijn denkbaar in ruimtelijke planning, verkeerstechniek, inrichting openbare ruimte en betekenisvolle enscenering langs de weg. Dit project slaat letterlijk nieuwe wegen in en verbindt alle IBA projecten via het bijzondere landschap.

Gebouwen, events & transformaties langs de route

Een fietsroute op zich is weinig meer dan een kaart met bewegwijzering

naar een aantal markante punten. Aan die route dienen (nieuwe) bestemmingen te worden toegevoegd. Als startpunt van de routes stellen wij voor een specifiek leegstaand gebouw met weinig middelen te herontwikkelen. Dit wordt een regionaal informatiepunt waar alle evenementen, projecten en highlights langs de routes worden geëtaleerd.